

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 7

Tallinn, 14. veebruaril 1939

V aastakäik

SISU:

	Ik.
PÕLLUMAJANDUS	
Kartulisaak ja selle realiseerimine 1938. a.	118
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Eksportkaupade mustrid ja proovid	119
Liikvelolevate mootorsõidukite arv 1. I 1939	122
Mootorsõidukite liikumine üle piiri 1938. a.	122
Lähiuudiseid	123
LAEVANDUS	
Tallinna sadama tegevus jaanuaris 1939	124
Prahiturg	124
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	126
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	125
Juustuturg	127
Peekoniturg	127
Tapaloomade- ja lihaturg	127
Põllumajanduslik väljavedu	128
Toornakkade turg	128
Kanamunaturg	129
Piimaturg	129
Teraviljaturg	129
Linaturg	130
Kartuliturg	131
Kalaturg	131
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	132
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Hindade liikumine rahvusvahelises kaubanduses	133
Läti sadamate tegevus	133
Taani väliskaubandus 1938. a.	133
Itaalia kaubalaevastiku suurendamine	134
Tšehho-Slovakkia põllumajandusliku tööstuse praegune olukord	135
Tšehho-Slovakkia riigi-majandusnõukogu	135
Rootsi-Läti kaubandus	136
Tempelmaks tollikviitungilt Sveitsis	136
Türgi väliskaubandus	136
Eksportõrde sundregistreerimine Kreekas	136

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
1938 Potato Crop and Its Realisation	118
INDUSTRY AND TRADE	
Patterns and Samples of Export Goods	119
Number of Motor-Vehicles in Use on January 1, 1939	122
Motor Traffic Across Frontier in 1938	122
Sundry Information	123
SHIPPING	
Tallinn Harbour in January, 1939	124
Freight Market	124
PRICES	
Prices and Quotations	126
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	125
Cheese Market	127
Bacon Market	127
Cattle and Meat Market	127
Exports Agricultural Products	128
Rawhide Market	128
Egg Market	129
Milk Market	129
Grain Market	129
Flax Market	130
Potato Market	131
Fish Market	131
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	132
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
World Commodity Price Movements	133
Business of Latvian Harbours	133
Danish Foreign Trade in 1938	133
Increase of Italian Merchant Marine	134
Present Situation of Czecho-Slovakian Agricultural Industry	135
Czecho-Slovakian State Economic Council	135
Swedish-Latvian Trade	136
Stamps Duty on Swiss Customs Receipts	136
Turkish Foreign Trade	136
Compulsory Registration of Exporters in Greece	136

PÕLLUMAJANDUS

KARTULISAAK JA SELLE REALISEERIMINE 1938. A.

1938 POTATO CROP AND ITS REALISATION.

Agr. A. Tarmet.

M. a. suurenes meie kartulipindala umbes 3% võrreldes 1937. a.-ga, tõustes 78 000 ha-le. Viimase 10 a. keskmiselt oli kartulipindala 70 000 ha, seega oli 1938. a. kasvupind 10 a. keskmisest 11% suurem.

M. a. kartuli kasvutingimused ei olnud kuigi head. Juulis ja aug. valitses, eriti P.-Eestis, harukordne põud, kergemal muldadel kartulipealsed närbusid, millised hilisemate vähmadega enam ei elustunudki. L.-Eestis oli aga sademeid rahuldavalt, mispärast sealsed kartulisaagid olid paremad P.-Eesti omist. Keskmiselt saadi 1938. a. ha-lt 128 kv 130,5 kv vastu 1937. a. Viimase 10 a. keskmisest 1938. a. ha-saak oli ainult 0,5 kv kõrgem.

Kartulikoristamisajal oli väga soodus, püüsid soojad ilmad, seepärast saadi kokkupanendav kartul võrdlemisi puhas. Lehemädaniku-haigust oli m. a. vähe, ainult varaselt sortidel.

Kuiiva tagajärjel kasvanud mugulad jäid väiksemaliks. Kärntõvedest esineb rohkesti tavalist kui ka mustikärna, mis on tavaline nähtus kuiiva suve tagajärjel.

Üksikuis raijoores oli rohkesti ka russidest vägistatud mugulaid, mispärast eksportikauba % jääb väiksemaks. Kartulikasvupindala suurenemine aitas nii palju kaasa, et 1938. a. kartuli kogusaak ületas e. a. 12 000 tn-ga, tõustes 997 620 tn. Viimase 10 a. keskmine kartulisaaik oli 900 000 tn, millest m. a. saak oli suurem ligi 11%.

Sügisel kartulite realiseerimisele asudes paistis silma, et kartuleid müügiiks ei jätku e. a. ulatuses, sest Virumaalt, kust tuleb kartul peamiselt müügiiks, oli saak paljudes raijoores vähenenud 20—30%.

Sügisel ühel ajal eksportikartuli kokkuvõtmisega algas ka tööstuskartuli kokkuvõte. 1937/38. a. hooajal ei suutnud kõik piiritusvabrikud valmistada neile määratud normi piiritust, mispärast alustati mööd. sügi-

sel varakult kartulite vastuvõtmist. Oli ju teada, et riik ka käesoleval hooajal tellib suurendatud normid piiritust, ja nagu hiljem selgus, ulatus tellitud piiritusekogus 6,6 milj. l, mis on küll väiksem (1,3 milj. l) e. hooaja kogusest, kuid siiski tunduvalt suurem varemil aastail tellitud koguseist. Ühe vabriku normiks määrati 46 000 l 53 000 l vastu e. a. Kartuli puudusel lõpetas osa vabrikuid piirituse valmistamise.

Suurema nõudmise tagajärjel on tööstuskartuli-hinnad k. hooajal püsinud kõrgemal e. a.-st. Algul osteti veel 12 s. tärglise-kg, kuid aasta lõpuks tõusis hind üksikuis kohdades kuni 16 s. tärglise-kg. M. a. kartuli tärglise % oli ka kõrgem, tõustes P.-Eestis keskm. 21%, mille tagajärjel põllumeestele väljamakstavad hinnad kõikusid keskmiselt kr. 2,50—3,20 kv e. a. kr. 1,80—2,40 kv vastu. K. a. veetakse P.-Eestist tööstuskartuleid L.-Eestisse saamuti nagu m. a.

Sügisel alustasid küll tööd ka tärglisvabrikud, kuid mets. lõpetasid juba töötamise toomaterjali puudusel. Tärglise turustamisvõimallused on k. a. halvenenud, mispärast vabrikuil ei ole võimalik osta kallima hinnaga kartuleid. Võib loota, et nad k. a. kevadel valmistavad väiksemal määral tärglist.

Kuigi tööstuskartuli järele on suur nõudmine, oleme siiski suutnud ka kartuleid vedada välja. 1937. a. saagist vedasime kartuleid välja 203 660 kv 219 900 kv vastu 1936. a. saagist. M. a. saagist kuni 31. I 39 veeti kartuleid välja 105 500 kg, sellest seemnekartuleid 80 000 kv, ülejäänud osa — söögikartulina.

Sügishooajal elavam söögikartulite väljavõde oli Soome, kuhu saatsime ca 13 000 kv e. a. 5500 kv vastu. Soome veavad meilt Viru rannast kartuleid ainult Soome lahe saarte soomlased. Omatarvituseks lastakse neid toilita sisse 4 kv isiku kohta aastas.

Pealeselle veavad veel kartuleid tärkliisvahrikule Viipuri, Kotka.

Söögikartulite sissevedu Rootsi sügishooajal jäi e. a.-st väiksemaks. Rootsi veavad kartuleid Lääne ranna purjekate omanikud, enamuses rootslased. Tagasihoidliku nõudmise tõttu k. hooajal ei ole kartuleid Tallinna kaudu saadetud Rootsi.

Põllumeestele makstud hinnad Viru ja Lääne rannas olid tänavu kõrgemad. Keskmiseks hinnaks võiks arvata ca kr. 3,50 kv-st e. a. kr. 2,50 kv vastu. Seega olid m. sügisel söögi- ja tööstuskartuli-hinnad kõrgemad e. a. hindadest kr. 0,50—1,00 kv-kt.

Kui meil söögikartulite väljavedu aastate järgi on väga kõlkuv, on seemnekartulite väljavedu senini andnud seevastu rõõmustavaid tulemusi. Seemnekartulite väljaveoga tehti algust 1932. a., mil veeti välja 130 tn. 1937. a. saagist väljavedu tõusis juba 10 000 tn. Esimesil aastail seemnekartulite eest väljamakstud hinnad erinesid pisut teistsit kartulihindadest, kuna paaril viimasel aastal oli see hinnavahe juba suurem seemnekartuli kasuks. 1936 ja 1937. a. maksti põllumeestele vastavalt sortidele, tunnustamisklassile ja eksportikõlblikkusele kr. 4,00—5,50 kv-st. M. a. sügisel olid küll seemnekartuli-hinnad väliturgudel veidi madalamad, kuid põllumeestele väljamakstud hinnad püsisid peagu e. a. tasemel. Põllumehed müüsid kõik omad eksportikõlblikud seemnekartulid.

Põllumeestelt võeti kokiku m. a. saagist ca 10 000 tn, mis on ca 2700 tn vähem

1937. a. saagist. Siin ei saa kõnelda, meie seemnekartulikasvatuse tagasihinnakust, vaid m. a. kartuli kogusaagi vähenemisega, eriti Virumaal, vähenes ka seemnekartulisaak. Seemnekartuli-pindala suurenes m. a. ca 300 ha võrreldes 1937. a-ga, tõustes 2689 ha, mis moodustab kartuli üldkasvupinnast ca 3,5%.

Seemnekartulisortide vahekorid püsib kogu aeg peagu ühesugune. Seemnekartulite üldväljaveost moodustab majasteedi osa ca 80%, varasel kollasel — 12—15%, kuna ülejäänud osa moodustavad sordid: bintje, yorgi hertsog, odenvaldi sinine, royal kidney, eesti kollane jt.

Suurem osa seemnekartulikasvatajaid asub Virumaal; seemnekartuli kogupindalast moodustab Virumaa osa üle 60%. Virumaalt võetakse suurem osa seemnekartuleid kokku Kohtla, Sompa, Jõhvi, Rakvere ja Püssi raudteejaama ümbrusest.

Seemnekartulite väljaveoga tegime algust Itaaliasse, kuhu siirdub ka praegu seemnekartul. Hiljem tulid juurde Hispaania, Portugal, L.-Ameerika riigid (Argentina, Uruguay) ja m. a. Šveits. Väiksemal määral oleme veel seemnekartuleid vedanud Belgiasse, Marokosse, Prantsusse jt. Igas riigis, kuhu oleme saatnud seemnekartuleid, on jäädud täiesti rahule meie kaubaga. Sisesevoniigid ei arvesta alati kartulite ostmisel kaubamihust, vaid tähtsat osa etendavad seejuures ka majanduspoliitilised vahekorrad. Mõne seemnekartuleid ostja riigiga puudub meil veel kaubandusleping, mis omakorda takistab seemnekartulite eksporti.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

EKSPORTKAUPEDE MÜSTRID JA PROOVID. PATTERNS AND SAMPLES OF EXPORT GOODS.

E. Jürma.

Meie väljavedu on järjekindlalt arenemas. Kaupade turustamisel on endastmõistetavalt olulisema tähtsusega kaubamihus, kusjuures on sama võrra tähtis eksportkaupade turus-

tamise organiseerimine. Eksportkaupade turustamisel on esindajate, reklaami jt. tegurite kõrval üheks tähtsaks vahendiks eksportkaupade müstrid ja proovid. Meie eksport-

kaupade turustamisel ei ole senini tehtud nimetamisväärset kaubaproovide ega mustrite alal. On ju teada, kui tohutult palju on saadetud korda võrreldes meiega välismaal selles suunas. Ja vaatamata sellele leiame vastavals välismaisis eriajakirjus järjekindlalt kirjutisi, milliseid ei suudeta küllalt rõhutada kaubamustrite ja -proovide tähtsust.

Kaubamustrid ja -proovid osituvad üldiselt mittemüüdavaiks, kaubanduslikult väärtusetuiks, ja müüdavaiks, kaubandusliku väärtusega mustreiks ja prooveks. Mittemüüdavate, kaubandusliku väärtusetu kaubamustrite ja -proovide all mõistetakse mitmesuguses mihuses, suuruses ja kujus esinevaid kaubandusesemeid, millised ei oma iseseisvat väärtust ja milliste otstarve on anda kujutlust teatud kindlast kaubast, s. o. olla vaatlus- või katseesemeiks. Näitena mainiksime mustrite kogumeid kangalõikudest, tilkandusist, paeltest, samuti väljalõikeid ja lõikeid eesriideist, vaipadest, üksikuid jalanõusid, kindaid, sukke jne. Kaubandusliku väärtusetu mustrid ja proovid on sisseveomaa tollivabad. Sootuks teine on aga olukord kaubandusliku väärtusega mustrite juures. Viimased vaatomata sellele, et nad on saatja poolt deklareeritud „väärtusetu kaubaproovideks“, langevad sisseveotolli alla, sest lähtudes kaubandusõiguslikust seisukohast ei tehta vahet praktiliselt kasustatavate kaubamustrite ja -proovide ning kaupade vahel. Juhul, kui on tegemist mustritega, milliseid kasustatakse ainult mustritena, vabaneb vastuvõtja tollimaksimise kohustusest. Antud juhul tolliasutis muudab vastuvõtja sellekohasel palvel mustri perforreerimise teel või mõnel muul viisil tarvitamiskõlbmatuks, sealjuures mitte rikkudes kaubamustri, resp. -proovi, teisi omadusi, millised on nõutavad ja missuguste põhjal tulevad sõlmimisele konkreetseid ostu-müügit tehingud.

Sisseveotolli alla kuuluvate, kaubandusliku väärtusega, tarvitamiskõlblike kaubamustrite ja -proovide sisseveo kohta on Rahvusvahelises konventsioonis, mis sõlmiti Genfis 3. XI 23 tolliformaalsuste lihtsustamiseks, nähtud ette vastavad eeskirjad ja soodustused. Mainitud konventsiooniga, Eesti ühines 28. V 30 (R. T. 3 — 1930) ja veel rida riike, kellest meie suhtes oleksid tähtsamad:

Briti, Saksa, Soome, Rootsi, Prantsuse, Poola-Danzig, P.-Am. Ühendriigid, Läti, Taani, Tšehho-Slovakkia ja Holland. Kaubaproovide ja -mustrite kohta käivaid eeskirju ja soodustusi käsitleb konventsiooni artikkel 10. Selle järgi võivad töösturid ja ärimehed kas isiklikult või kaubareisijate vahetalitusel ajutiselt tollivabalt vedada sisse sisseveotollide alla kuuluvaid keeluvabu kaubaproove ja -mustreid. Sealjuures eeldatakse sisseveotolli-summa deponeerimist või vastava kindlustuse esitamist, mis tagaks nõutavate tollimaksude eventuaalse tasumise. Selle soodustuse kasutamisel peavad töösturid, ärimehed ja kaubareisijad alluma konventsioonile alla kirjutatud riikide tolliseadusele ja määrusile. Konventsiooni järgi loetakse kaubaproovideks ja -mustreiks kõik teatud kindlat kaupa esindavad esemed — kahekordse reservatsiooniga, et nimetatud kaupu oleks võimalik identifitseerida nende reeksportimisel ja et sisseveetud esemed ei kujutaks säärast kogust või väärtust, mis ei omaks enam kaubaproovide iseloomu. Kaubamustrite või -proovide reeksportimisel loetakse küllaldaselt identifitseerimiseks mõne teise konventsiooniga ühinenud riigi tolliasutise poolt pealepandud tunnusmärgid. Reeksportimise tähtaeg on määratud kindlaks vähemalt kuuele kuule, kusjuures sisseveoriigi tolliamministratsioonile on reserveeritud selle tähtaaja pikendamise õigus. Tähtaegsele reeksportimisele järgneb deponeeritud tollimaksude ja kindlustamise tagastamine, vastasel korral tuleb aga tasumisele tollimaks. Konventsiooni kohaselt võib nõuda tööstureilt, ärimestelt ja kaubareisijalt legitimatsioonikaarti. Sel juhul peab viimane vastama konventsioonile juurde lisatud näidisele ja olema antud välja vastava riigi vastava ametiasutise poolt. Legitimatsioonikaardil on toodud peale isikuttõendavate andmete veel firma nimi ja tõendus, et nimetatud isik tegutseb tööpoolest vastaval alalal ja kavatseb võtta vastu tema poolt esindatavate kaupade tellimusi (lähemalt kõigi eeskirjade kohta vt. R. T. 3 — 1930).

Siinkohal ei ole huvituseta märkida, et kuigi Eesti ja Briti on ühinenud konventsiooniga, sõlmiti Eesti ja Briti vahel 3. V 26 eriline leping kaubaproovide ja -mustrite kohta,

mis jõustus 10. XII 26 (R. T. 88 — 1926), kuna Saksa, Prantsuse, Poola ning Eesti vahel (mainitud vaid meie suhtes tähtsamad riigid) sõlmitud kaubandus- ja laevanduslepinguis leiduvad vastavad eriaartiklid. Soomega sõlmitud kaubandus- ja laevanduslepingus kohustatakse vastastikku kohaldama Genfi konventsiooni artikkel 10-da eeskirju. Nii lihtub kaubaproove ja -mustreid käsitleva Eesti ja Briti vahelise erilepingu kui ka teiste riikidega sõlmitud lepingute tekst peagu täiesti Genfis sõlmitud rahvusvahelise konventsiooni artikkel 10-da sisuga.

Välismaale saadetud tõelisi kaupu asendavad kaubaproovid ja -mustrid peavad moodustama tegeliku aluse tehingute sõlmimiseks, mispärast nende väljatöötamisele tuleks pöörata suurimat tähelepanu. Neist sõltuvad kauba mühuse edu ja tehingute sõlmimine. Kui kaubaproov vastab ostja nõudele, teostub ka kauba tellimine, ja eksporditajal, resp. tootjal, lasub nüüdsest peale kohustus täita tellimus täpsalt esitatud mustri järgi. Täidetakse tellimine mühuse kuju või töötlemise osas ebatäpsalt, kaob ostjal usaldus firma, resp. tootja, vastu, millele peale muude ebameeldivuste lisanduvad veel õige tunduvad majanduslikud kahjud. Ei tohiks siis ka tunduda illatuseks juhud, kui ostja keeldub võtmast vastu kaupa, kui see ei vasta algmustrite, mille põhjal tehing on sõlmitud. Nii kasustatakse välismaiste ostjate poolt sageli tähtsusetuid kõrvalekaldu mis, sundides seega eksporditajaid tunduvale järeleandmisile hinna suhtes, kusjuures ähvardusena lisatakse juurde, et mittekoikukleppimise puhul saadetud kaup antakse täiesti vabaks. Eriti tülikad on sääraseid juhud, kus on tegemist kaugemate turgudega. Siin maskendab kaugus läbirääkimiste edukust kui ka kauba uut turustamist. Tehingute sõlmimise aluseks on ikkagi vaid nende kaubaliikide mustrid, millised annavad välismaisele ostjale tõelise ning täpsa kujutluse kauba mühusest ja väärtusest. Juhutud, kui mustrite ja proovide valmistamine osutub võimatuks (näit. masinad), tulevad tarvitusele kataloogid, ülesvõtted või joonised, milliseile lisatakse vastavate kaupade tehnilised kirjeldused ja seletused nende ots-

tarbekusest ühes nende käitlemisõpetusega. Tavaliselt kehtib reegel, et välismaale ei saa müüa kaupu kasustamata kaubaproove ega -mustreid. On vastuvaidlematu, et õigeima ja parima kujutluse kaubast annavad proovid ja mustrid. Ka suurima pingutuse juures ei õnnestu esindajal kauba omadusi ja sobivust sel määral selgitada, kui seda on suhtelised mustrid ja proovid märksa lühema ajaga. Ei tohi unustada asjaolu, et ostja tahab näha ostetavat kaupa ja veenduda tema headuses. Ostja on teadlik oma raha väärtuses ja tahab sellele saada vastavat ekvivalenti kauba näol. Kaupade turustamisel tuleb eksporditajal, resp. tootjal, arvestada ostja psühholoogiat. Ja mida algelisem on turg, seda tõendusjulisemad on mustrid. Brošüürid ja kataloogid ei saa siin kaugelgi asendada mustreid.

Mustreid ja proove, kui nende väärtus ei ole liiga suur, tuleb asjast huvitatuile saata tasuta, nagu see on kombeks ekspordikaubanduses. Välismaisi firmasid ja esindajaid heidutab sageli tehinguid sõlmimast läbirääkimiste ajal tasu nõudmine mustrite ja proovide eest. Kuna paljudes mais on raske leida usaldusväärseid ja asjatundlikke esindajaid, on tähtis, et kui lõppeks on leitud vastav isik, ei tohiks esijänjekorras kerkida esile mustrite tasu küsimus. Kiüll on ka õige väide, et mustrid tekitavad kulusid, kuid seesuguseid investeerimisi peab eksporditaja, resp. tootja, arvestama. Juha paar suuremat tehingut kaatab need kulutused. Ei saa jätta mainimata, et on olemas ka ebasoliidseid firmasid, millised tegelivad mustrite ja proovide tellimistega, jätaivad need tasuta ja nendega äritsevad. Säärase juhude vastu on ainsaaks kaitseks tehinguile eelnev informatsiooni kogumine. Raske on piistitada ühtlasi juhtnööre eksporditajale, resp. tootjale, mustrite saatmiseks. Mustrite ja proovide juures, milliste tasumist tingimata arvestatakse, on soovitav sõlmida vormiline ostu-müügileping. Üldiselt on saanud kombeks, et väärtusega mustrite saatmisel tahakse hinnaalandus (sample dis-

count) 25—30% vastavalt mustrite ja proovide laadile. Ülejäänud osa kantakse kaubasthuvitatute arvele, esindajail — nende vahendlustasude arvele. Ka võib eksportija seada üles tingimuse, et tehingu mittesõlmimisel mustrid tagastatakse.

Eksportikaupade mustrid ja proovid on olulisimaid vahendeid tehingute sõlmimisel. Nad annavad tšellise kujutluse kauba mihi-

sest ja iseloomust, mispärast tuleb nende väljatöötamisele pöönata suurimat tähelepanu ja hoolt. Kui eksportija, resp. tootja, teostab, et ta on suuteline tootma kaupu vastavalt esitatud mustreile, võib ta arvestada mitte ainult olevate ärisidemete säilitamist ja süvendamist vaid ka võistlusvõime suurenemist ja suurema usalduse võitmist välisurgudel.

LIIKVELOLEVATE MOOTORSÕIDUKITE ARV 1. I 1939. NUMBER OF MOTOR-VEHICLES IN USE ON JANUARY 1, 1939.

Viimase viie aasta jooksul suurenes liikvelolevate mootorsõidukite arv jõudsasti:

Arv 1. jaan.

	1939*)	1938	1937	1936	1. IV 35
Sõiduaudod	3 227	2 722	2 425	2 127	1 750
Autobused	282	289	249	220	170
Veoaudod	2 314	2 075	1 734	1 438	1 181
Tuletõrje	99	95	88	80	72
Muud liigid	19	14	13	17	11
Mootorrattad	2 969	2 058	1 490	1 225	978
Üldse	8 910	7 238	5 990	5 107	4 142

K. a. liikvelolevate mootorsõidukite arv ületab vastava arvu 5 aastat tagasi üle kahe korra. Juurdekasv toimus kõigi liikide arvel, milledest 5 a. jooksul kolmekordistus mootorrattaste arv, kahekordistus veoautode

arv ja suurenes pisut alla kahe korra (95,6%) sõiduaudode arv. Suurenemine oli hoogsam kahel viimasel aastal, eriti tõusis siis mootorrattaste arv nn. väikemootorrattaste arvel, milliseid meil tuli liikvele suuremal arvul alates 1937. a. Ka teisis liikides oli juurdekasv kahel viimasel aastal silmapaistev.

Sõiduaudode arv ulatus 1937. a. esimeseks kuupäevaks 3227-le, olles suurem e. a. st 505 autot ehk 18,5%, aasta varem oli juurdekasv 12,2%. Ligi pool sõiduaudodest asub Tallinnas.

Veoaautosid oli meil tarvitusel k. a. 1. jaanuariks 2314, seega 239 autot ehk 11,5% rohkem kui e. a.; aasta varem suurenes veoautode arv 19,6%. Tallinnas asub 36,0% veoautode üldarvust.

*) Esialgsed andmed.

MOOTORSÕIDUKITE LIKLEMINE ÜLE PIIRI 1938. A. MOTOR TRAFFIC ACROSS FRONTIER IN 1938.

Välismaisi mootorsõidukeid sõidab meile sisse igal aastal järjest rohkem, nagu näha järgnevaist arvudest:

	Mootorsõidukite arv	Eestis viibimisaeg (päeva)
1938	774	5 265
1937	575	3 940
1936	450	3 645
1935	304	4 196
1934	280	3 515

1938. a. sõitis meile välismaisi mootorsõidukeid 34,6% enam e. a. st ning Eestis

veedetud päevade arv suurenes 33,6%. Sissesõitnud mootorsõidukite hulgas oli 1938. a. 686 sõiduaudot, 12 autobust, 18 veoautot ja 55 mootorrattast. Üle piiri liiklemine toimus peamiselt juunis, juulis ja aug., kuid üksikuid sõite oli aasta läbi. Rahvuselt kuulusid pooled sissesõitnud mootorsõidukeist lätlasile; saksa ja soome mootorsõidukeid oli 102, rootsi — 64 ja inglise — 38. Pealeselle tuli nimetatust väiksemal arvul mootorsõidukeid veel 10 riigist. Sõideti meile peamiselt Laatre ja Tallinna kaudu.

Eestist käis mootorsõidukeid välismaal:

1938	180	mootorsõid.
1937	139	"
1936	127	"
1935	104	"
1934	106	"

Peamiselt on mootorsõidukite hulgas sõiduautod (1938. a. 151 sõiduautot, 11 autobussi, 1 veoauto ja 17 mootorratast). Sõideti välismaale suuremolt Läti kaudu, läbistades Laatre ja Valga piiripunkti. Tallinna kaudu väljus 40 sõidukit.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt:

● A/S-le „Fr. Krull“, Tallinnas Kopli 68 asuvas ning ümberkorraldatavas masinate- ja metallitööstuses jõujaama kütteainete hoiuruumi ehitamiseks ja korraldamiseks.

● Põhja Paberi- ja Puupapi Vabrikute A/ü-le, Tallinnas Tartu m. 86 asuvas ning ümberkorraldatavas paberi-, puupapi- ja tselluloositööstuses transformaatori alajaama ehitamiseks ja sisseseadmiseks.

● V. Vieckmann'ile, Tallinnas Kopli 38 asuvas ning ümberkorraldatavas keemiatööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 7 töölisi. Jõuandjaiks el.-mootor 3 HJ. Valmistatakse patenteeritud pesupulbrit „Lumivalg“.

● J. Fink, J. Landmann & Ko., Tallinnas Dunkri 4 asuvas ning ümberkorraldatavas elektriarmatuuride tööstuses edasitöötamiseks kuni 1. III 39. Ettevõttes töötab 10 töölisi. Jõuandjaiks 3 el.-mootorit 4,6 HJ. Valmistatakse elektriarmatuure ja nende osi.

● V. Bergmann & Ko-le, Tallinnas Narva m. 15 asuvas ning ümberkorraldatud „Kondori“ nimelises mehaanilises saapatööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 37 töölisi. Jõuandjaiks 8 el.-mootorit 9,8 HJ. Valmistatakse mehaanilisel teel meeste- ja naistejalanõusid.

● E. Mellile, Narvas Suur 24 asuvas ning ümberkorraldatud kumivulkaniseerimis- ja mehaanilises jalanõudetööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 15 töölisi. Jõuandjaiks 3 el.-mooto-

rit 4,5 HJ. Vulkaniseeritakse autokumme ja teisi kummiesemeid ning valmistatakse mehaanilisel teel nahast naiste- ja meestejalanõusid.

● P. Prick'ile, Tallinnas Viljandi 9 asuvas ning ümberkorraldatud vineer-krohvimaati- ja puitvillatööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 10 töölisi. Jõuandjaiks 2 el.-mootorit 9,6 HJ. Valmistatakse pakk-kastide vineeri, vineerpakk-kaste, lumelabidaid, krohvimate ja puitvilla.

● Tallinna linnavalitsusele, tema Kopli trammi depoo hoovil, Tallinnas, ehitatud ja sisseseatud bensiiniautomaatjaama, maalaaduse reservuaariga mahuga kuni 10 000 l. tarvituselevõtmiseks.

● A/S-le „Fr. Krull“, Tallinnas, Kopli 68 asuvas ning ümberkorraldatavas masinate ja metallitööstuses tuletõrjeabinõude hoiuruumi ehitamiseks ja korraldamiseks.

● L. ja A. Varesele, Paasvere vallas, Rahkla külas, Virumaal, asuvas ning ümberkorraldatavas jahu- ja saeveskis ning linatööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab kuni 30 töölisi. Jõuandjaiks lokomobiil 30 HJ. ja aurumasin 5 HJ. Jahvatatakse teravilja, saetakse palke ehitusmaterjaliks ja puhastatakse linu.

● A/S-le „E. M. Usvansky ja Pojad“, Tartus, Kaluri 45 asuvas ning ümberkorraldatavas nahatööstuse lakikeetmisruumis töötamiseks kuni 1. X 39.

● A/S-le „Laferme“, Tallinnas, Piritä tee 18 asuvas ning ümberkorraldatavas tubakatehases töölise pesemis- ning riietumisruumi ehitamiseks ja korraldamiseks. Ettevõttes töötab 250 töölisi. Jõu-

andjaks 34 el.-mootorit 112 HJ. Valmistatakse tubakatööstussaadusi, paberossikesti ja tubaka-, sigarettide ning paberosside pakendeid.

● Sindi Tekstiilvabrikute Ühisusele, tema Jõhvi vallas, Pärnumaal, asuva ning ümber-

korraldatava Lavassaare turbatööstuse, selle elektri jaama ning depoo ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 500 töölist. Jõuandjaks diiselmootor 300 HJ ja 3 lokomobiili 141 HJ. Valmistatakse küteturvast.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS JAANUARIS K. A. TALLINN HARBOUR IN JANUARY 1939.

Jaauuaris oli välissõidulaevade läbikäik Tallinna sadamas küllalt elav võrreldes talvekuudega varemast aastast.

	saabus		väljus	
	1939	1938	1939	1938
Laev. maht. net. rgt.	81 199	68 458	74 690	60 807
Kaubad tn.	21 679	24 000	21 736	22 461
Reisijad	740	875	814	950

Laevade läbikäik k. a. jaauuaris ületas m. a. sama kuu 25,9%. Veod jäid aga väiksemaiks. Kaubavedu vähenes 6,5%, ja reisi- jatevedu 14,8%. Nii oli kaupade läbikäik

tänavu jaan. 43 415 tn m. a. 46 461 tn vastu ning reisijaid veeti 1 554 m. a. 1 825 vastu. Kaubavedu toimus sisseveo osas peamiselt eesti ja briti laevadel. Väljaveos on eesti ja saksa laevadel suurem osatähtsus. Sisse- kui ka väljaveos ulatub eesti lipu osatäht- sus 1/3-le. Reisijaid veeti sisse- kui ka väl- javeos eesti ja soome laevadel.

Rannasõidus liikus jaauuaris vähe laevu, ainult 5 laeva tuli Tallinna sisse ja 7 laeva väljus. Kaupu toodi Tallinna 74 tn ja veeti välja 302 tn.

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg veebruari algusest kuni 10-ni oli endiselt tagasihoidlik. Tekkis vaid ajutisi elavnemisi, nagu Austraalia vilja- veol, kust prahiti külmekond laeva, peale- selle 7 suurt purjelaeva, viimased hinnaga 25/-tn L.-Austraaliast U-K/Kont. Ka Mus- tast merest tuli turule mõnesid viljavedusid, samuti NSVL-u kui ka Rumeenia sadamaist. Maksti Rumeenia sadamaist U-K/Kont. 13/-—13/6, kuna NSVL-u sadamaist 11/7— 11/9. Ka La-Platast oli mõnesid prahtimisi miinimumhindadega, kuid oodatud elavne- mist veel ei tekkinud. Kuna La-Plata uus lõikus saab võrdlemisi rikkalik, oodatakse sel turul tegevuse elavnemist. P.-Ameerika viljavedu oli praktiliselt soigus. Euroopa viljavedude alal oli võrdlemisi elav tegevus Danzigist Antwerpeni ja t. Põhjamere sada- maisse, makstes 3/-—3/1½ per. tn kullas.

Teised ookeaniveod olid tagasi- hoidlikud. Suhkruveol Kuubast U. K./Kont. maksti 15/6—16/-, Prantsusse — kuni 16/9. riisiveol Saigonist U.K./Kont. — 26/27.

Vahemere basseini veod olid vä- ga tagasihoidlikud. Maakide ja fosfaatide veohinnad P.-Aafrika ja L.-Hispaania sada- maist olid endised: Fosfaat Sfax/Belfast 9/9, Amsterdam 8/-, Huelva/Londonterry 10/3, Amsterdam 7/9; maagid Morphon-Bay/Dun- kirk 10/6; Huelva/Kings-Lynn 9/-—9/6; Sool Trapani/Alalborg 12/-. Espartohinnad olid 19/-—20/- Inglesse, kuna puuvillaseemneist Aleksandria/Hull maksti 10/6—10/9, Londoni — 2/- rohkem.

Mullapähkleist pakuti 22/-—23/-, mis või- maldas vaid erilaevadel aktsepteerida neid madalaid prahte.

Sütevõel võis märkida hinnatõusu La-Platasse eelmise 9/6-lt 12/—12/6-le. Teisil vedudel olid hinnad endiselt madalad:

Bristoli kanalist — Aleksandriasse	6/— — 6/3
" " — Lääne-Vahemerre	6/— — 6/9
" " — Lissaboni	6/6 — 6/9
" " — Apertosse	7/— — 7/6
" " — Lääne Itaaliasse	5/6
" " — Roueni	4/— — 4/3
Inglise ida rand — Taani	3/9 — 4/6
" " — Sise-Balti meri	5/— — 5/6
Danzigist — Aleksandriasse 4000 tn.	8/6
" — L. Rootsi	4/6 — 5/—
" — Jugoslaaviasse	8/3

Metsavedu on praktiliselt soigus. Pakutakse vaid mõnesid laadungeid Danzigist või L.-Rootsist väga madalate hindadega.

FOW metsaveo prahtimine on samuti soigus, kuna metsa on veel ikoguni vähe müüdüd. Pakutavad prahid on niivõrd madalad, et need ei huvita laevaomanikke. Ei ole ka mõtet prahtida nii kaugetele ette, seda enam, et metsamüügituru seisund ei ole sugugi veel

selgunud. Ka NSVL on teinud esimesi katseid võtta laevu suveks ajalepingule, kuid pakutavad prahid ei ole senini huvitanud laevaomanikke. On avaldatud esimene tehing 7 000 kub. puulp/sülda Leningrad/Antwerpen jaot. kogu sesooniks 26/- per. süld fio.

Ajalepingu-prahiturul oli tegevus elavusetu, kuigi võis märgata nõudmisi 6—12 kuule, kuid hinnad on madalad ega meelita omanikke, seda enam, et poliitiline olukord on selgusetu.

Üldkokkuvõttes praegune talvine prahiturv võimaldab vaevalt laevadel saada otsad kokku, mistõttu tonnaaz pannakse suuremal arvul seisma.

Prahiindeks Lloyds List'i kokkuvõtetel jaanuaris näitas taas langust, olles 86,9, kuna 1938. a. jaan. oli 99,5, 1937. a. — 104,8 ja 1929. a. — 99,0. Indeks oli:

	±%		±%
Euroopa . . .	82,5 —1,7	I.-India, Aafrika	89,6 +2,4
P.-Ameerika . .	96,8 +1,3	V. Ook., Austr.	82,3 —0,8
L.-Ameerika . .	88,3 —2,7	Üldindeks . .	86,9 —0,2

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võituruseisundi kujunemises jätkus m. n. paranemine. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 133—135 š cwt e. n. 128—130 š vastu.

Taani võihinnaks noteeriti Londonis 151—152 š cwt ja Manchesteris 152—155 š cwt. Soome võihinnaks noteeriti Manchesteris 138—140 š cwt. Ka saksast saadav hind näitas meil paranemist. Vastavalt hindade kujunemisele noteeriti meie eksportvõihinnaks 188 s. kg franko saatejaam ja seda või eest, mis tuli sisse 6—12. II s. a. Tendents kindel.

Võihindade liikumises võib k. a. märkida teatavat erakorralisust, kuna tavaliselt veebr. on esinenud hindade nõrgenemine. M. n. hindade kõvenemise tagajärjel oli, näit., Taani Kopenhaageni ametlik võihin-

nanooteering 276 Tkr. 100 kg, mis on m. a. sama aja noteeringust 52 Tkr. kõrgem, olles ühtlasi ka kõrgem viimase kaheksa aasta jooksul. Säärane erakorraline olukord näib olevat põhjustatud ookeanitaguste maade toodangu vähenemisest.

Või sissevedu Inglisse oli jaanuaris Uus-Meremaalt ja Austraaliast 988 100 kasti 1938. a. sama kuu 876 800 kasti vastu. Või sissevedu veebr. on samust maist arvata-vasti 811 500 kasti 1938. a. veebr. 1 062 800 kasti vastu. Võitoodang on Austraalias ebasoodsate ilmastikuolude tõttu näidanud tunduvalt vähenemist, kusjuures näit. jaan. kontrolljaamadesse sissetulnud võikogus vähenes 36% võrreldes m. a. sama kuuga. Euroopa karjajandusmaals püsib võitoodang hooajalises madalseisus. Seejuures näitas või väljavedu, näit., Taanist jaanuaris vähenemist 2% võrreldes m. a. sama kuuga.

(Järg lk. 127)

Või väljavedu Rootsist oli 1938. a. 562 100 cwt 1937. a. 463 300 cwt vastu. Seega suurenes või väljavedu Rootsist 1938. a. 21% võrreldes 1937. a. Väljaveetud võikogusest läks Inglisse 55% ja Saksa — 45%. Või

väljavedu Eestist oli k. a. jaan. 811 tn m. a. sama aja 564 tn vastu, suurenedes seega 22%. Väljaveetud võist läks Inglisse 476 tn, Saksa — 329 tn ja ülejäänud osa — teistele turgudele.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturul püsib stabiilne seisund, mistõttu noteeriti Tallinnas 13. II eksportjuustule, mis on vanem kui 120 päeva, endised hinnad. Šveitsi juust hinnati:

Juusturatta raskus

	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	120 s. kg.	110 s. kg.
12 B "	117 " "	107 " "
11 A "	118 " "	108 " "
11 B "	115 " "	105 " "
10 ABC palli	106 " "	106 " "

juustutööstused praeguse vähinnataseme juures eksporditava šveitsi juustu eest järgmist hinda:

Šveitsi juust hinnati: Juusturatta raskus:

	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	160 s. kg.	150 s. kg.
12 B "	147 " "	137 " "
11 A "	148 " "	139 " "
11 B "	135 " "	125 " "

Siseturujuustu hinnaks noteeriti šveitsi juust 85—120 s kg, hollandi juust 100—110 s kg, backsteini juust 100—110 s kg ja tilsiti juust 107—115 s kg.

Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines on 35% rasva — 105—110 s kg, 45% — 130—135 s kg ja 50% rasvasisaldusega juustu hinnaks 140 s kg.

Ühes riikliku juurdemaksuga saavad

Juustu väljavedu oli k. a. jaanuaris 34 612 kg, olles seega üle kahe korra suurem kui m. a. Väljaveetud kogus on läinud peamiselt Saksa, nimelt 98%. Saadud eksport hinnaks on 104 s kg, mis on pisut kõrgem m. a-st.

Saksas on käsikäs piimatoodangu tõusuga tõusnud ka juustutoodang. Kuna ei ole nimetamisväärta tagavaru ja mõeldmine juustule püsib elav, ei ole see mõjutanud turuseisundit.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsis kindel tendents. Kuigi veebruarit peetakse tavaliselt peekonikaubanduses halvaks kuuks, oli tarbimine siiski suhteliselt hea. Nõudmine nõrgemaile sortidele oli parem. Peekonihindadeks noteeriti Londonis: eesti 90 š, tšani 100 š, rootsi 96 š, iiri 102 š, hollandi 96 š ja poola 90 š tsn. Võrreldes m. a. sama ajaga, on käesolev noteering eesti peekonil madalam ainult 1 š tsn-lt.

K. n. maksavad eksportapamajad peekonisigade eest järgmisi hindu:

Tapakaal	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 —72 kg.	90	85	79	Sise-
55,5—59 "	85	81	75	туру-
72,5—75 "	85	81	75	hinnad
75,5—80 "	81	77	74	

ja eluussigade eest:

90—120 kg. raskused	61 s. eluskaalu-kg.
121—160 " " "	67 " " "
üle 160 " " "	61 " " "

TAPALOOMADE- JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturg oli m. n. vaikne ja tagasihoidlik. Elavamalt nõuti tapetud sigu, kuna halbade teelude tõttu sigade pakumine vähenes, sellest tingituna paranes sealihahind 2—3 s kg-lt.

Tapaveiseid toodi turule tagasihoidlikult, millest tingituna hind nädala viimasel poolel taas paranes ning lihahinnad nädala keskmiselt jäid endisele tasemele. Nii maksus suurmiitigil veiselihha:

Suured pullid rammusad 51—53 s. ja keskmises rammususes 50—52 s. kg.

Väikesed pullid rammusad 49—51 s. keskmises rammususes (eksport) 49—50 s. ja lahjad 48—49 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suured pullid 30—32 s. ja väiksemad pullid 26—29—31 s. kg.

Lehmad ja härjad nuumatud (pekk-rammusad) 54—58 s., rammusad 49—54 s., keskmised 40—45 s. ja lahjad 33—38 s. kg. Eluskaalu alusel maksusid lehmad 20—25—31—35 s. kg.

Mullikad nuumatud (elusk. üle 300 kg) 55—58 s., rammusad 50—52 s., keskmised 47—49 s. ja lahjad 40—45 s. kg; eluskaalu järgi vastavalt sordile 22—27—31—34 s. kg.

Turustades veised lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb toodud liha-kg hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde 9—11 s.

Vasikate pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tendents püsiv. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 63—70 s., rammusad 53—58 s., keskmised 47—52 s. ja lahjad 40—45 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid vasikad vastavalt headusele 29—36—44—49 s. kg.

Lammaste nõudmine-pakkumine keskmine. Tendents selgusetu. Tapetud lambad maksusid: rammusad 57—62 s., keskmised 52—57 s. ja lahjad 45—50 s. kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkade turuseisund kindel ja hinnad stabiilsed. Toornahkade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 8. II s. a. noteeriti toornahkade hinnad franko vastuvõtu-punkt 9. II—15. II s. a. järgmiselt:

Veisenahad, värsked I sort 70 s, II sort 63 s ja praaknahad 50 s kg. Soolatud nahad I sort 82 s, II sort 74 s ja praaknahad 60 s kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, kuivad I sort kerged, värskelt kuni 3,5 kg, kr 3.50 tk., II sort värskelt, raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1939. a.	1938. a.	1937. a.
	6./II 12./II 1939	30./I 5./II 1939	1./I kuni 12./II	1./I kuni 13./II	1./I kuni 14./II
VOI (tonni)					
Butter (tons)	83,8	294,8	894,9	848,7	940,6
Sellest:					
Saksa . . .	88,3	86,4	412,2	388,9	375,3
Inglise . . .	0,5	205,4	476,6	508,4	405,2
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	72	—	288	61	—
Sellest:					
Inglise . . .	72	—	288	61	—
Saksa . . .	—	—	—	—	—
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	71,3	48,1	238,2	196,2	222,0
LINA (tonni)					
Flax (tons)	367,6	307,9	1683,4	1021,4	1637,9
Sellest:					
Inglise . . .	243,8	94,3	978,6	715,1	688,9
Belgiasse . . .	—	—	50,7	—	80,2
Soome . . .	7,0	17,8	45,6	50,2	—
Saksa . . .	116,9	86,0	202,9	—	550,6
Prantsusse . . .	—	—	121,4	126,1	251,2

Eksportlambaliha noteeriti k. n. 5 s. madalamalt. Nii makstakse eksportlambalihast 85—90 s. kg ja eluskaalust franko saatejaam 33—36 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tendents püsiv. Tapetud sead maksusid: noored (elusk. kuni 80 kg) 74—80 s., peekonkaalulised 75—78 s., rasvasead 70—75 s. ja lihasead 68—72 s. kg, eluskaalu järgi 58—60 s. kg.

kr 1.10 ja III sort praaknahad — kr 1.75 tk. Tendents selgusetu.

Lambanahad, I sort OJ kr 3.10 tk., II sort J kr 2.75 tk., III sort L kr 2.00 tk., IV sort K kr 1.50 tk. ja V sort praaknahad kr 0.50 tk. Tendents selgusetu.

Hobusenahad I sort, soolatud 17 kg ja üle ning värsked nahad 20 kg ja üle kr 11.00 tk., II sort soolatud alla 17 kg ning värsked nahad alla 20 kg — kr 8.00 tk. ja III sort praaknahad — kr 5.00 tk. Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Ilmade soojenemise tagajärjel on kanamunatoodang Lääne-Euroopas näidanud tõusu. Seetõttu on kanamunade pakkumine Inglise turul suurenenud Taanist ja Hollandist, mis tõi kaasa ka hindade nõrgenemist. Meie eksportmunade kalkulatsioonihinnaks kujunes m. n. 69 s. kg. Noteeriti aga eksportmunade hinnaks 125 s. kg ja siseturumunade hinnaks 120 s. kg. Tendents langev.

Kanamunade turustamisel oleme viimasel ajal saavutanud, et meie kanamunade mihusega välismaal rahul ollakse. Saksas saime m. a. seetõttu ka head hinda. Ümmarguselt pool kanamunade väljaveost suundub aga Inglise, kus hinnatõusu võime vaevalt loota ilma riikliku toetuseta, sest hinna edasisele suhtelisele paranemisele Inglises on suuri maks takistuseks eesti kanamunade väheesus. Inglise ostjate poolt on meile korduvalt teatatud, et suuremate ja järjekindlamate saadetiste puhul võib saavutada paremaid hindu.

Arvestades kõiki neid asjaolusid kaalus Vab. Val. munakaubanduse küsimust, ja lei-

dis, et meie rahvamajanduse seisukohalt on kanamunade hinna kindlustamine kõrgemale tasemele riikliku juurdemaksu abil möödapäasmata ja vajalik, sest kui praegusel turgude sissetöötamise ajajärgul Eesti jääb kanamunade väljaveo poolest nõrgemaks naaberriik, nagu näitavad viimaste aastate andmed, võib selle tagajärjel kannatada kogu kanamunade väljaveo edasine areng.

Vab. Val. otsusega kindlustatakse väljaveetud kanamunade eest makstavaks hinnaks suvehooajal 70 s. ja talvehooajal kr. 1.30 kg franko kanamunade kogumispunkt.

Täpsa aja üleminekuks ühelt hinnatase-melt teisele, samuti üleminekuhinnad, määrab Vab. Val. kindlaks igal kevadel ja sügisel.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	15—19
Tartus	14—18
Pärnus	12—18
Rakveres	14—15
Narvas	20
Valgas	14—16

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad endisel tasemel. Piimahindade noteerimiskomisjon Börsikomitee juures noteeris 13. skp. Tallinna kohta järgmised hinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l. ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. Piimapakkumine on praegu nõudmisega enam-vähem tasakaalus, olgugi et taludes piimatoodang on tõusnud värskelt liipsma tulnud lehmade arvel. Lehmade poegimised meil taludes on korraldatud nii, et need algavad kevadpoole talvel ja värskeltpoeginud lehmade piim annab piimapak-

kumisel tunda tavaliselt veebruari keskpaigust alates.

Välkemüügil maksus piim piimakauplustes mõeldumud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—19	—	15—16	13
Tartus	16—17	13	—	10—11
Narvas	15	13	—	10
Pärnus	17—18	13	—	12
Valgas	15	—	—	10—11
Rakveres	15	—	—	11

Tallinnas püsib välkemüügil piimahind endisel tasemel, kuna teistes linnades oli juba mõni nädal tagasi märgata hinnalõdvenemist. Viimasel nädalal alaneks ka Pärnus piima liitrihind ühe senti võrra.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljahindade kujunemine väliseturul on viimasel nädalal näidanud võrdlemisi ebastabiilset joont, kusjuures hindade liiku-

mises ei ole esinenud loodatavat paranemist. Nii noteeriti m. n. keskmiselt teraviljahindadeks järgmised hinnad: nisu — Liverpoolis

kr 9.25 kv, Chicagos — kr 9.61 kv ja Winnipegis kr 8.80 kv. Rukkihinnaks noteeriti: Chicagos kr 6.83 ja Winnipegis kr 6.46 kv ning maisihinnaks Chicagos kr 7,39 kv. Seega püsivad teraviljahinnad välisesturul endiselt madalseisus.

Nagu nähtub vastavaist andmeist, on argentiina nisu mihus, vastupidiselt varemalle andmeile, võrdlemisi hea ning seetõttu kõigiti võistlusvõimeline. Kuna seejuures pakkumine Argentiinast osutub suuremaks kui m. a. ning nisutagavarad maailmas on samuti suuremad mulluseist, näib surutis ni-

suturul kestvat edasi. Kuigi söötteraviljahindade suhtes on toodangutase märksa soodsam, mõjub toitteravilja suurenev pakkumine ka söötteraviljahindadele langetavalt.

Siseturul võib teraviljahindade kujunemises märkida väikest tõusutendentsi. Nii maksus m. n. teravilja jaemüügil s kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer
Tallinnas . . .	18—20	22—25	16 —20	14—16
Tartus . . .	16—16,5	19—22	15 —16	10—11
Pärnus . . .	16—17	20—22	14 —16	12—14
Rakveres . . .	15—15,5	19—20	13,5—14,5	10—10,5
Narvas . . .	17	27	17	13
Valgas . . .	16	23	16	13

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturuseisund oli m. n. vaikne. Elav nõudmine ja järjekindel hindade kerkimine, mis iseloomustas linaturgu det. ja jaanuari kestel, asendus veebr. algul tagasihoidlikuma nõudmisega. Viimasel nädalal ei ole tehinguid peagu olnudki. Ei ole nõudmist lina järele, kuid ka pakkujad on tõmbunud tagasi ja seepärast püsivad hinnad kindlalt endisel tasemel, kuigi ainult nominaalselt.

Ketrajad, kes hooaja esimesel poolel suutsid varustuda esialgselt hädatarviliku toormaterjaliga, on ostudes tagasihoidlikud, kuna praegune tooraine kõrge hinnatase ei meelita hankima suuri tagavaru.

NSVL-u linakiu väljaveo ärajäänise tõttu on pakutava linakiu kogus märksa väiksem kui eelmisel aastail. Ka on linatootjad maad juba realiseerinud suurema osa oma linaaagist ja järelejäänud koguste realiseerimine ei tekita muret, seepärast on pakkujad õige rahulikud praeguse tagasihoidliku nõudmise suhtes.

Linahinnad šotis:

	8. II 39	1. II 39
Võru-Petseri R	£ 88—89	£ 88—89
Pärnu ülepuhastatud R	£ 86—87	£ 87—88
Pärnu takk I sorti	£ 58—59	£ 59—60
Läti liivonia R	£ 85—86	£ 86—86,10

Kui teiste linapäritolude juures näeme väikest tagasiminekut, püsib võru-petseri lina täiesti endisel tasemel.

Läti liivoniat vanast aagist on võimalik saada hinnaga £ 84 cif. R-sordi alusel, kuna

uue saagi lina on £ 86. Võru-petseri lina pakutakse £ 88-ga cif.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 10-dal skp. Tallinna Börsil noteeriti lina-kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	140	135
HD	131	126
D	122	117
OD	113	108
LOD	104	99
H	95	90
Takk I sort		90
Takk II sort		80
Takk III sort		70
Ehitustakk		15—20

Tendents rahulik.

Meie siseturul kokkuostjad ei ole suutnud veel senini kohaneda rahulikuma olukorraga lina maailmaturul ega ole suudetud leida uut lina kokkuostuhinda, mille tagajärjel viimaseil laatadel, millised olid kiili kaunis linarohked, sõlmiti vähe tehinguid ja palju lina viidi laadalt tagasi.

Kuna praegu on maal müümata lina jäänud järele ainult veel õige piiratud arvul, näib olevat õigustatud säärase tagasihoidliku hoiaku võtmise lina müümisel, sest tagasihoidlik pakkumine ja võrdlemisi kõrge hinnaga müüdud suuremad kogused, millised praegu on alles suurelt osalt vaheltkauplajate kättes, on teatud kindlustuseks, et lina-hind ka edaspidi püsib küllalt kõrge.

Tagasilöökk linakrokkuostuhindades meie siseturul ei ole põhjustatud sel määral linahinna kujunemisest maailmaturul, kui meie

linaturu korrastusest, mille tagajärjel sääraseid järske tõuse ja mõõnu on esinenud ka varem.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Veebruaris oleme kartuleid vedanud välja 1270 kv, millest 1220 kv saadeti seemnekartulina mitmesse lõunapoolsesse riiki. Väike saadeti, ülejäänud osa, saadeti Tallinnast söögikartulina Rootsi.

Söögi- kui ka seemnekartuliturg on võrdlemisi vaikne. Pikemat aega kestvad soodsad ilmad võimaldavad Rootsis tuua rohkesti kokku oma maa kaupa. Varemil aastail talvel kiilmemate ilmadega osteti meilt rohkem kartuleid, sest laevadega oli kergem kaupa tuua Stockholmist kui maad mööda.

Siseturul ostavad tööstuskartuleid piiritusvabrikud, kuna suuremains tärklisvabrikuis töö seisab.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 13. II 39 noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul raudteejaamades kr 3.00—3.15 kv.

2. Tööstuskartul piiritusvabrikuis 13—16 s tärklise kg ehk kr 2.60—3.20 kv.

Tendents püsiv.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. arenes kalakauba väljavedu endise hooga. Suurema koguse väljaveos moodustab värske koha, kuid ka haugide väljaveos on näha tõusu. Peipsi latikasaak on õige rahuldav, kuid nõrga konjunktuuri tõttu on latika väljavedu vähenenud. Suurem osa latikatoodangust läheb siseturule. Nädala kestel veeti välja kala ja kalakaupu 40 250 kg, sellest koha 21 220 kg, haugi 9 650 kg, latikat 7 200 kg, ahvenat 1 900 kg ja kalakonserve 280 kg.

Koha läks Rootsi 18 500 kg, Saksa 1 150 kg, Poola 920 kg, ning väiksemals koguseis šveitsi 340 kg, Soome 150 kg, Tšehhoslovakkiasse 50 kg ja Prantsusse 110 kg.

Haugi eksporditi Poola 5 550 kg, Inglisse 1 500 kg, Rootsi 1 800 kg ja šveitsi 800 kg.

Latikat — Rootsi 1 250 kg ja Soome 5 950 kg.

Ahvenat läks Soome.

Kalakonserve väikesis koguseis Rootsi ja Belgiasse.

Siseturu-kalakaubandus arenes rahuldavalt. Värsket kala müügil rohkesti, müügihinnad tarvitajale soodsad ning soojade ilmade tõttu kalaturul elav liikumine.

Eriti rohkesti oli müügil suures valikus latikat: värske sulakala parima mihusega müüdi suured 35—40 s. kg, keskmised 30—35 s. kg. Külmunud latikad suured 25—30 s. kg, keskmised 20—25 s. kg, väikesed latikad puudusid müügil.

Ka ahvenaid oli rohkesti, hinnaga suuruse ja väärtuse järgi 20—40 s. kg.

Koha I valik sulakala 75—90 s. kg, nädala kestel müüdi ka 100 s. kg. II valiku 70—75 s. kg.

Müügil esines ka veel sügisesest toodangust rändangerjat 250—325 s. kg.

Meretinti müügil vähe, hind 40—45 s. kg.

Räimekaubandus. Värsket räime müügil vähe. Tallinna turul püsisid hinnad 30—35 s. kg, Tartu turul 28—30 s. kg, Narva turul Viru ranniku toodangust 20 s. kg.

Kilu müügil rohkesti. Tallinna turule tuli päevas keskmiselt 4 000 kg, laupäeval koguni ca 6 000 kg, mistõttu müügihind langes 28 s-lt 22 s. kg. Osa kiludest läks töötlemiseks kilukonservide ja suitsukilu valmistamiseks.

Rahuldava tursasaagi tõttu turska müügil rohkesti. Nädala esimesil päevil tuli

müügile ca 5 000—6 000 kg, laupäeval koguni ca 10 000 kg. Tursahind terve kalana 7—10 s. kg, lõigatult 15 s. kg. Tartus ja Narvas müüdi turska 15 s. kg. Nõudmine kõikjal elav.

Tallinna lahe turska saadeti ka sise-maa müügikeskustesse.

Soojade ilmade tõttu arenes suitsukala-kaubandus rahuldavalt.

Suitsukala müüdi 5—7 s. kümme tk., -räime 10—12 s. kümme tk., -turska 25—30 s., -ahvenat 90—100 s. kg, -vimba 100—125 s. kg, -siiga 150—250 s. kg, -angerjat 300—400 s. kg, -löhe 8—12 kr. kg.

Soolakalakaubanduses valitses tagasihoidlik tegevus.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg.

	Tallinnas, 11. II	Tartus, 11. II	Narvas, 10. II
Angerjas, värske	250—325	—	—
Meroforell, "	250—280	—	—
Siig, "	60—100	—	—
Koha, I valik, "	75—90	60—70	60—65
Koha, II valik, "	70—75	—	—
Haug, "	30—50	40—50	30—35
Latikas, "	20—40	15—35	25—35
Ahven, mere, "	30—40	—	—
Ahven, järve, "	20—40	7—28	12—30
Kiisk, "	—	12—15	—
Säinas, "	—	20—25	—
Särg, "	—	12—15	—
Rääbis, "	—	50	—
Luts, "	30—35	25	20—25
Vimb, "	30—40	—	—
Räim, "	30—35	28—30	20
Kilu, "	22—25	—	—
Tursk, "	8—15	10—15	15
Merettint, "	40—45	35—45	—

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

7. veebruaril 1939. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld, rahas ja kangides	34 309 035,85	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 080 455,28
välisraha	15 645 596,82	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 414 649,49	a) pangatähed liikvel	49 091 542,—
3. Sisevekslid: — Home Bills:		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	9 374 835,58	valitsuse	18 340 579,35
põllumajandusl.	1 793 422,91	pankade	13 063 695,88
meisatööstusl.	23 005,38	teised	2 574 781,26
4. Laenud: — Loans and Advances:		4. Muud passivad — Other Liabilities	21 454 005,65
valitsusele	—		
teistele *)	11 961 149,45		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable			
Property and Equipment	3 450 297,27		
6. Muud aktivad — Other Assets	32 427 467,27		
	110 405 059,97		110 405 059,97

Kattevara vahakord jooksvate kohustustega: } 60,28%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 763 389,92
Includes Ekr. 763 389,92 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Hindade liikumine rahvusvahelises kaubanduses.

World Commodity Price Movements.

Rahvasteliidu statistika andmeil näitavad rahvusvahelise kaubanduse hulginüügihindad mais, nagu Inglise ja P.-Am. Ühendriigid, kus hindade kujunemine teostub vabalt, 1937. a. keskpaigust alates pikaldast, kuid siiski järjekindlat langust. Seevastu Saksas, kus

hinnad alluvad korraldamisele, püsib rahvusvahelise kaubanduse hulginüügihindade indeks muutumata. Prantsuses, sõltuvalt rahanduslikest põhjustist näitab sama indeks järjekindlat tõusu.

LÄTI.

Läti sadamate tegevus. — *Business of Latvian Harbours.*

Läti sadamate tegevuses ilmnes m. a. teatud tagasimines. Nii saabus Läti sadamasse laevu 1936. a. 2171, 1937. a. — 2811 ja 1938. a. — 2551. Vastavat muudatust näitavad ka arvud mahalaaditud kaupade kohta: 1936. a. — 1 247 922 tn, 1937 — 1 437 725 tn, 1938 — 1 353 403 tn. Peale laaditi kaupusamul aastail 1936 — 1 149 900 tn, 1937 — 1 960 967 tn, 1938 — 1 217 218 tn. Kaupade

läbikäigust langes m. a. Riia sadamale 79%, Liibavile — 12%, Vindavile — 7% ja Heinastele — 1%. Läti sadamaisse saabunud laevad osutusid lipu järgi järgmisiks: läti — 910 laeva, saksa 705 laeva, rootsi 244 laeva, inglise 194 laeva, taani 128 laeva, soome 114 laeva, eesti 63 laeva, norra 59 laeva ja teised 134 laeva.

TAANI. Taani väliskaubandus 1938. a. — *Danish Foreign Trade in 1938.*

Kaubandusstatistika 1938. a. kohta on nüüd avaldatud esialgse kokkuvõttena. Taani kaubandusstatistikat on m. a. jaanuarist alates mõnes punktis muudetud, seks, et kaotada erinevusi teiste maade statistil. arvutustest (eriti transiitkaubanduse alal) ja seda kokkukõlastada 1928. a. rahvusvahelise statist. konventsiooni nõuetega.

Varem näitasid taani statistikaarvud väliskaubanduse alal, näiteks, kogu impordi, eristamata, missugused kaubad olid määratud Taanis tarvitamiseks, millised töötlemiseks ja taaseksportimiseks. Ekspordi arvud sisaldasid sise- kui ka transiitkaupu. Import tarvitamiseks sisemaal arvestati aasta kui terviku kohta, ilma seda ositamata üksikute maade kaupa.

Uue korra juures on konventsiooninõuete kohaselt arvestatud nn. Specialhandel, s. o. import Taani sisevajadusiks ja eksport, mille moodustavad puht-taani kaubad.

Muudetud arvutusviisi juures tekkivaid raskusi arvude võrdlemisel eelmiste aastatega püüab statistikadepartemang kõrvaldada sel teel, et on püütud, nii hästi kui see

oli võimalik, rekonstrueerida arve viimaste aastate kohta uute põhimõtete kohaselt. Kuid statist.-dep. ise seletab oma arvude kohta, et neid ei saa lugeda päris täpsaiks ning et isegi 1938. a. arve tuleb lugeda esialgseiks. Lõplikud arvud avaldatakse alles siis, kui on veelkord revideeritud kogu materjal transiitkaubanduse kohta.

Stat.-dep. poolt avaldatud andmed milj. Tkr.:

	Import	Eksport	Passiivsus
1938	1640,9	1550,6	90,3
1937	1673,8	1568,5	105,3
1936	1463,7	1351,4	112,3
1935	1309,3	1240,4	68,9

Import kui ka eksport 1938. a. langesid. Kuid väliskaubanduse passiivsus on võrreldes 1937. a. vähenenud.

Transiitkaubandus andis esialgsete kokkuvõtete järgi ülejäägi ca 7 milj. Tkr., ning 1938. a. passiivsust arvestatakse seega ca 83 milj. Tkr. Seda ei loeta suureks, kuna maksebilansi teisist postidest on loota suuremaid ülejääke.

Toorainete sisseveoväärtus on tugevasti langenud, valmiskaupade oma aga tõusnud. Põllumajandus- ja tööstussaaduste väljaveoväärtus on langenud väiksemal määral üldarvude alusel, kuid üksikuil aladel, nagu piimasaadused, munad, ilmnes tõus.

Import	1938	1937
	milj. Tkr.	
Toorained	474	561
Poolvalmisained	614	608
Valmiskaupad	553	505
	<hr/>	<hr/>
	1 641	1 674
Eksport		
Põllumaj.-saadused . . .	1 096	1 100
Tööstussaadused	392	407
Mitmesugused	63	61
	<hr/>	<hr/>
	1 551	1 568

Tööstuse alal näitab tõusu masinate ja laevade eksport, õli — tagasiminekut. Siin näitab 5 tähtsaimat eksportala järgmisi arve:

	Eksport		Import	
	1938	1937	1938	1937
	milj. taani krooni			
Loomasaadused ja taimeõlid	56,1	87,4	24,0	25,7
Mineraalid (nende hulgas krüoliit)	26,2	23,5	15,6	17,4
Masinad, aparaadid . . .	70,8	57,3	75,8	65,9
Laevad	74,3	55,7	11,0	8,6
Jõuvankrid	31,7	34,7	75,9	63,0

Üksikute maade järgi ositub taani väliskaubandus, nagu toodud allpool 7 kõige tähtsama riigi kohta. Arvude juures tuleb pida silmas, et need näitavad, mis maist kaubad on ostetud, resp. kuhu müüdüd, mär-

kimata, missugune on kauba esialgne päritolu või kuhu ta müüakse edasi.

	Taani import		Taani eksport	
	1938	1937	1938	1937
	milj. Tkr.			
Briti	567	638	861	824
Saksa	402	404	305	297
Rootsi	107	102	43	82
USA	131	87	17	29
Holland	63	56	26	27
Norra	40	38	43	71
Belgia	38	43	24	34

Import Britist näitab esimest korda mitme aasta kohta suuremat langust — 71 milj. Tkr. ehk 11%. Põhjuseks on, et transiitkaubandus üle Briti on langenud 50 milj. Tkr. seemnete alal õlipressimiseks ja 8,5 milj. kr. teravilja alal. Samuti on langenud kivisöe, koksi jt. selle rühma kaupade impordiväärtus 27 milj. kr. (madalamad hinnad). Samal ajal on tõusnud Taani eksport Britti 37 milj. kr.

Kaubanduses Saksaga ei olnud 1938. a. suuremat muutust.

Soomest osteti rohkem metsakaupa ja paberit, suuremat tõusu näitas import NSVL-st (loomatoitained), samuti tõusid Taani ostud USA-st (teravili, puuvili, loomatoit, põletisõlid, autod).

Laevu müüdi rohkem, kuid sealjuures näiteks Norra 22 milj. kr. eest vähem kui 1937. a. Soome — 5 milj. kr. eest vähem, samuti ei müüdüd m. a. laevu NSVL-u, Belgia-Luksemburgi, L.-Aafrika Uniooni. Kuid teisalt leiti 1938. a. laevadele ostjaid ja tellijaid Hollandis, Prantsuses, eriti Rumeenias (suured reisijatelaevad siin valmistatud) ja Tšiilis.

ITAALIA.

Itaalia kaubalaevastiku suurendamine.

Increase of Italian Merchant Marine.

M. a. nov. otsustatud Itaalia kaubalaevastiku suurendamine ja uuendamine on teostusel.

Laevaseltsid „Italia“ ja „Lloyd Triestino“ sõlmisid 31. I k. a. lepingu „Cantieri Riuniti dell' Adriatico“ga Triestis viie kiirsõidu-kaubalaeva ehitamiseks, milliste vettelaskmine on lepinguga nähtud ette ühe osa jaoks 1940. a. lõpul ja teise osa jaoks — 1941. a. I poolel.

Need 5 laeva on kõik ühte tüüpi, kandemahutusega à 3000 tonni ja kiirusega 18½ meremiili, proovil.

Kuue teise sama tüüpi laeva ehitamiseks antakse tellimine Ansaldo laevatehaseile Genuas.

„Adriatica“ laevaseltsi ja „Cantieri Riuniti dell' Adriatico“ laevatehaste vahel sõlmiti 1. II k. a. leping ühe „Calatea“ tüüpi,

kuid suurema mahutusega ja viimistletud seadise, laeva ehitamiseks.

„Tirrena“ laevaselts sõlmis 1. II k. a. lepingud 11 laeva ehitamiseks, millised on määratud P.-Euroopa liini jaoks. Neist ehitatakse 6 laeva Genua tehaseis ja 5 laeva Fiume tehaseis. Selle rühma laevad on ka kõik ühesugused, kandemahutusega à 4200 tn ja kiirusega 17,25 meremiili, proovil.

Neil päevil on oodata läbirääkimiste lõpuleviimist ja lepingute sõlmimist ühe „Victoria“ tüüpi laeva ja teise „Esperia“ tüüpi

laeva ehitamiseks Triesti tehaseis, mõlemad suurema mahutusega kui mainitud algtüüpi laevad.

Pealeselle on jõudmas lõpule läbirääkimised 7 laeva ehitamiseks, milledest 4 antakse ehitamisele Neapoli ja 3 Veneetsia tehaseile.

Kõigi nende laevade liikumise jõuna on nähtud ette diiselmootorid, milliste juures katlad köetakse ekstra-tiheda naftaga, hariliku diiselõli asemel.

TŠEHHO-SLOVAKKIA.

Tšehho-Slovakkia põllumajandusliku tööstuse praegune olukord.

Present Situation of Czecho-Slovakian Agricultural Industry.

Põllumajandusliku tööstuse olukorrast Tšehho-Slovakkia uutes piirides nähtub, et territoriaalsete kaotuste järeldusel on põllumajanduslikke tööstusettevõtteid vähem 29,3%. Üksikute tööstusharude järgi on pilt järgmine:

	Uutes piirides		Jäänud loovutatud maakohitadesse		
	ettev.	toodang. 1000 q või hl	ettev. %/‰	tootmisvõim. %/‰	toodang. %/‰
Suhkur:		4 775			16,6
toorsuhkrv.	61		12,9	16,1	
rafinaadv.	2		60,0	23,7	
segatööst.	57		15,9		
Linnas	51	1 484	15,0	17,4	17,1
Õlu	264	5 737	32,1	30,7	27,0
Piiritus	754	813	20,4	22,2	20,6
Veskid	6 300	11 261	29,6	30,3	33,1
Tärklis.	74	194	8,6	15,9	19,3
Linatööst.	49	17	66,9	63,2	72,8

Tabeli täienduseks oleks veel märkida, et piimatööstusest on säilitatud 521 ettevõ-

tet ehk 65% endisest. Säilitatud ettevõtete toodangukogus on järgmine: 2,05 milj. hl piima, 73 740 q võid, 38 770 q juustu 34 050 q olomouci juustu ja 13 625 q slovakkia juustu (brimse).

Tekkinud olukorra iseloomustamiseks ei tule aga unustada asjaolu, et paljude tööstuste juures ei kasustatud senini kogu toodanguvõimet. Järelikult on võimalik vajaduse korral tööstusettevõtete arvulist kaotust osaliselt või täieliselt katta toodanguvõime täielikuma kasustamisega. Toodanguvõimeist oli senini kasustamata toorsuhkrubrikuis — 71%, linnasetööstuses — 52,2%, õlletööstuses — 47%, põllumajanduslikes piiritusvabrikuis — 62%, tööstuslikes piiritusvabrikuis — 74%, kommertsveskites — 49,8%, segaveskites — 66%, linaropsimistööstuses — 70%, kartulikuivatustööstuses — 92,4%, sigurikuivatustööstuses — 85,9%, kartulitärklisistööstuses — 79,7% ja viljatärklisistööstuses — 59,5%.

Tšehho-Slovakkia riigi-majandusnõukogu

Hiljuti asutati Tšehho-Slovakkias riigi-majandusnõukogu, mis jääb töötama keskvalitsuse juures Prahas. Riigi-majandusnõukogu peaaülesandeks on riigi majanduslike võimaluste selgitamine, säärase esitiste koostamine majanduslikul, sotsiaalsel ja rahanduslikul alal, millised kindlustaksid tegevust ja arengut eraettevõtlikkusele ja otsustarbekat korraldust avalikes majandusettevõtteis. Riigi-majandusnõukogu korralised ja kirjavahetajad liikmed valitakse kõigist

— *Czecho-Slovakian State Economic Council.*

majandusharudest, ettevõtjate, ametnike ja põllupidajate ridadest ülesandega uuendada ja tervendada riigimajandust rahva üldiste huvide seisukohalt.

Riigi-majandusnõukogu jääb keskvalitsuse kaudu nõuandjaks organiks kõigis majanduslikes, sotsiaalses ja rahanduslikes küsimusis ja tema tegevusest võtavad osa liikmed üle riigi, ka Slovakkias ja Karpaati-Venest.

Riigi-majandusnõukogu esimeheks nime-

tati prof. Frantisek Hodac, asetäitjaiks Zivnostenska banka peadirektor ins. Dvoracek, Ruzomberoki Ludova banka peadirektor A.

Mederly (Slovakkia), majandustegelane V. Stoyal ja riiklik metsade direktor Thegze (Karpaati-Vene).

ROOTSI.

Rootsi-Läti kaubandus. — *Swedish-Latvian Trade.*

Rootsi ajakirjandus teatab, et viimasel ajal põhines kaubavahetus Lätiga peamiselt kompensatsioonitehingul, kusjuures rootsi importörid või läti eksportörid võtsid kompensatsioonipreemia rootsi eksportöridelt või läti importöridelt. See preemia oli mainimisväärne, teatud juhtudel võib-olla isegi kõrgem, kui seda tingimaks läti kaupade puudulikkuse võistlusvõime Rootsi turul. Sellekohased kompensatsioonitehingud osutuksid tarvilikeks ka tuleviku jaoks, kuna on kartud, et teistsugusel juhul Läti import Rootsi ei oma tarvilist ulatust.

Selleks et leida võimalusi, osaliselt im-

portööri elustamiseks Lätist Rootsi, osaliselt et säilitada asjastuuvitatutele ekspordivõimalusi Läti, asutasid mõned suuremad eksportörid Lätis k. a. jaan. algul aktsiaseltsi, mis registreeriti firma nimetuse all A/B Export Trade.

Kuna aktsiaseltsi huvides on laiendada tegevuspiire, et need hoomaksid suurema osa eksportöridest Läti, on aktsiate omandamine võimaldatud ka teisile peale asutajate. A/B tahab peatselt laiendada oma tegevusala ka Eestile, Leedule ja teisile riigele, kus rootsi saaduste mahutamise on mitmesuguste raskustega seotud.

SVEITS.

Tempelmaks tollikviitungilt Šveitsis.

Stamps Duty on Swiss Customs Receipts.

Alates jaan. s. a. on Šveitsis seatud sisse tempelmaks tollikviitungelt 4% suuruses kviitungisummast ja vähemalt 10 santimeetrigalt kviitungilt.

Tempelmaks arvestatakse ainult 2% suuruses tollikviitungelt mõningate rauasortide kohta kui ka nende kaupade kohta, millest tollimaksud ei ületa 1 franki pro 100 kg bruto, ja millised tulevad sisse vähemalt

2000 kg br. koguseis ühe ja sama tariifinumbri all. Sama vähendatud tempelmaks võetakse ka kaupadelt, millised on vabastatud tollist, kuid käivad teiste, tolliga koos võetavate maksude alla, ja nimelt nende maksude kohta käivalt kviitungelt.

Tempelmaksust on vabastatud tollikviitungid toortubaka kui ka pos. 1065-b alla käivate bensini ja bensooli kohta.

TÜRGI.

Türgi väliskaubandus. — *Turkish Foreign Trade.*

M. a. jaan. kuni okt. tõusis kaupade import Türki 127,5 milj. türgi naelale 90,2 milj. naela vastu e. a. vastaval ajal. Sissevedu oli suurem peamiselt sept. ja okt. Tähtsamaiks ostumaiks olid Saksa 46% kogu sisseveost, 1937. a. — 40,7%, Inglise — 11,9%, 1937. a.

— 6,1%; P.-Am. Ühendriigid — 11,2%, 1937. a. — 15,4%; Itaalia — 4,2%, 1937. a. — 6,2%. Üksikuist kaupadest on sisseveos esikohal mitmesugused metallkaubad ja masinad, järgnevad puuvillariie ning teised tekstiilkaubad.

KREEKA

Eksportöride sundregistreerimine Kreekas.

Compulsory Registration of Exporters in Greece.

Vastava uue seaduse kohaselt võivad tulevikus ekspordida kaupu Kreekast ainult isikud ja seltsid ning põllumajanduslikud kooperatiivid, millised on kantud sisse eksportöride

matriklisse. Matriklisse kantakse sisse ainult ettevõtteid, millised vastavad teatud tingimustele.